

Jedno z nejuzácnějších mláďat roku 2008 – levhart cejlonský

Vážení přátelé a příznivci Zoo Ostrava,

dostává se vám do rukou třetí číslo časopisu Ostravský čolek. Toto číslo přináší stručný přehled důležitých událostí roku 2008. Rozsah časopisu nedovoluje informovat o všem, co se podařilo zrealizovat, např. v zázemí či jaké rozvody a kabely byly v průběhu roku umístěny pod zemí. Nicméně i toto je pro fungování organizace přinejmenším stejně důležité jako věci navenek viditelné. Zaměřujeme se zde hlavně na to, co se uskutečnilo v části zoo přístupné návštěvníkům. Podrobnější informace o dalších aktivitách se dočtete na webových stránkách www.zoo-ostrava.cz, příp. ve výroční zprávě Zoo Ostrava. Podle nedávno publikovaného výsledku agentury Czech-tourism byla v roce 2007 Zoo Ostrava nejnavštěvovanějším turistickým cílem Moravskoslezského kraje a zároveň vyhodnocena jako 19. nejnavštěvovanější turistické zařízení v celé ČR. Mezi první desítku nej-lákavějších turistických cílů se dostaly hned 4 české zoologické zahrady! A je zřejmě jen otázkou času, kdy Zoo Praha překoná v návštěvnosti i dosavadní „jedničku na trhu“ – Pražský hrad. Právě české zoologické zahra-

dy zaznamenaly v loňském roce největší nárůst návštěvnosti – v průměru o 15 %. Vzhledem k výše uvedenému, ale hlavně vzhledem k velikosti a významu našeho města jsme proto přesvědčeni, že Ostrava může být ještě o slušný kus v onom „TOP“ žebříčku návštěvnosti výše. Ale bez peněz a bez toho, že zmizí 50 let staré budovy či klece a vybudují se moderní, návštěvnický i zvířatům přívětivá zařízení, to prostě nepůjde. Takový byl vývoj na celém světě a nevyhne se ani nám, nechceme-li upadnout do podprůměrnosti. Ale zastaralých objektů hyzdí jinak krásně lokalizovanou ostravskou zoo ještě mnoho. Jsem proto velmi rád, že si vedení města i celé ostravské zastupitelstvo začalo své zahrady v posledních letech všimnat mnohem více, než kdykoli v minulosti a jejím rozvoji věnuje velkou pozornost. Snad se brzy podaří upoutat i větší zájem celého našeho kraje, už jen proto, že více než polovina našich návštěvníků k nám přijíždí z oblastí mimo Ostravu. Až neuvěřitelný je hlavně nárůst podílu návštěvníků z Polska a částečně i ze Slovenska.

Petr Čolas, ředitel

Zřizovatelem Zoo Ostrava p. o.
je Statutární město Ostrava

Akce v zoo

- 1. listopadu – Lampiónový průvod v zoo
- 20. prosince – Strojení stroměčku v zoo
- 21. března – Jaro v zoo – zahájení komentovaného krmení zvířat.
- 5. dubna – Den ptactva – program na ptačí téma, volný vstup pro lidi s ptačím příjmením
- 19. dubna – Den Země – program na ekologické téma
- 1. června – Den dětí – pohádkový les pro děti

Aktuální přehled dalších akcí najdete na www.zoo-ostrava.cz.

CARNIVORE
EAZA EUROPEAN CARNIVORE CAMPAIGN

Kampaň EAZA na záchranu evropských šelem:

V rámci již tradičních kampaní Evropské asociace zoologických zahrad a akvárií padla pro léta 2008/2009 volba na evropské šelmy. Nejen exotická zvířata, jako tygři, nosorožci, lemuři či žirafy čelí ve volné přírodě velkému stupni ohrožení. Rovněž mnoho druhů zvířat naší přírody zasluhuje naši pozornost a ochranu. Více se dočtete na str. 8.

První noční expozice v Zoo Ostrava

V srpnu byly v pavilonu nosorožců úpravou vnitřních prostor pro tapíry vybudovány dvě menší expozice se speciálním světelným režimem, který umožňuje pozorovat zvířata s noční aktivitou. Princip nočních expozic spočívá v tom, že je zde obrácený světelný režim. To znamená, že během noci je zvířatům svíceno jako ve dne a naopak ve dne jsou u nich navozovány světelné podmínky noci. Zvířata jsou tak přirozeně aktivní během dne a jsou tedy pozorovatelná pro návštěvníky zoo. Upravenými průhledy lze pozorovat v přítmí 2 zástupce afrických poloopic **komy ušaté** (*Galago senegalensis*) a **komy Garnettovy** (*Otolemur garnettii*), zástupce letounů, tedy vzdálené příbuzné našich netopýrů, **kaloně plavé** (*Eidolon helvum*) a velké hlodavce **krysy obrovské** (*Cricetomys gambianus*). Prostor je osvětlen speciálním modrým světlem, které zvířata neruší, ale naopak umožňuje návštěvníkům zvířata vidět.

Noční expozice či expozice nočních zvířat jsou v zoologických zahradách oblíbenou formou prezentace zvířat s noční aktivitou a jsme rádi, že alespoň malou ukázkou z bohatosti noční říše můžeme našim návštěvníkům poprvé v historii nabídnout i v Ostravě.

Domovem **komy Garnettovy** je východní Afriky. Obývá suché pobřežní a horské lesy s výskytem akácií, jejichž květy, plody a pryskyřicemi se živí. Loví také malé živočichy. Staví ve volné přírodě nejsou příliš známy, ale předpokládá se, že se snižují, protože nezadržitelně mizí jejich přirozené prostředí – les.

Nové expozice pro ohrožená zvířata východní Asie

Velkých změn doznalo prostranství v blízkosti vstupu do zoo – byly zde vybudovány prostorné přírodní výběhy pro v Ostravě dosud nikdy nechovanou pandu červenou (*Ailurus fulgens fulgens*) a jeřáby bělošíjí (*Grus vipio*). V návaznosti na Čínskou zahradu a Voliéry ptáků Tibetu a Číny se tak rozšířil ucelený komplex expozic prezentující vzácnou a ohroženou zvířenu východní Asie.

Celkové rozpočtové náklady na realizaci výběhu pro jeřáby činily 2 013 000 Kč. Náklady ve výši 1 mil. Kč pokryl příspěvek Statutárního města Ostravy, zřizovatele zoo. Společná vyhlídka mezi výběhy jelenů milu a jeřábů byla částkou 150 000 Kč financovaná z prostředků Nadace ČEZ. Částkou 376 000 Kč přispěli na úhradu výstavby expozice dárci. Výstavba výběhu pro pandy stála 2,4 mil. Kč, z čehož 2,2 milionu Kč věnovala naší zoo společnost ArcelorMittal. Zbýlých 203 000 Kč bylo opět hrazeno zřizovatelem zoo Statutárním městem Ostrava.

Šimpanzí léto

Po loňském Hroším létě, které sklidilo u našich návštěvníků veliký úspěch, vyhlásila Zoo Ostrava léto 2008 za léto věnované šimpanzům!

Naše pětičlenná skupina šimpanzů, kterou v současné době tvoří 1 samec a 4 samice, prodělala v letošním roce velké změny. Tou nejvýznamnější byla výměna samců se zoologickou zahradou v Krakově – z Ostravy odešel samec Siri a z Krakova přišel samec Sebastian. Důvodem výměny byla skutečnost, že Siriho dcery Zira a Bambari pomalu dospívají a bylo proto nutné zajistit pro ně nepřibuzného partnera. Samec Sebastian je v nejlepším reprodukčním věku a v jiných zoo po sobě zanechal již 7 potomků.

Další změnou nebo spíše novinkou je to, že jsme vnitřní ubikace i venkovní prostory šimpanzů vybavili kamerovým systémem. Bohužel se i dnes najdou lidé, kteří šimpanze přes veškeré zákazy a upozornění krmí nevhodnou potravou (např. chipsy nebo hranolky),

a tím jim způsobují řadu zdravotních problémů. Právě kamerový systém by tomu mohl zabránit. Důvodem je i možnost sledovat chování naší šimpanzí skupiny, např. při spojování s novým samcem.

Při této příležitosti připravila Zoo Ostrava v pavilonu primátů také Šimpanzí výstavu, ze které se návštěvníci mohli dozvědět podrobnosti ze života šimpanzů ve volné přírodě i zajímavosti o šimpanzí rodině v naší zoo. Výstava zároveň sloužila jako nápověda na současně otázky, které byly pravidelně vyhlášovány každé pondělí na stránkách www.zoo-ostrava.cz.

V souvislosti s pořízením kamerového systému jsme na jaře vyhlásili soutěž o neoriginálnější tričko s šimpanzím motivem. Do konce července, kdy byla soutěž ukončena, se nám sešlo 97 triček. Na slavnostním zakončení šimpanzího léta v neděli 21. září pak proběhla módní přehlídka spojená s prodejem všech soutěžních triček. Vítězek z prodeje bude využit k pokrytí nákladů na pořízení kamerového systému.

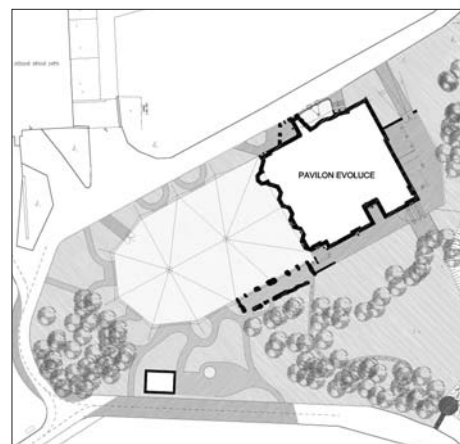

Samec Sebastian

Pavilon evoluce

Do budoucna bychom našim šimpanzům chtěli zajistit vhodnější podmínky k životu. Prostory, které v současné době obývají, pocházejí z 60. let minulého století a v současné době již neodpovídají přísným standardům pro chov těchto ve volné přírodě ohrožených zvířat. Nové ubikace nejen pro šimpanze vzniknou komplexní přestavbou a rozšířením současného pavilonu vodních ptáků. Vznikne zde moderní Pavilon evoluce, kde svůj nový domov najdou i některá další zvířata. Mnohem větší životní prostor než doposud tak získá např. již v Ostravě chovaná světově unikátní skupina velmi vzácných

kočkodanů Dianiných. Přibudou však i nová zvířata – pestrobarevná africká prasátka štetkouni, černobílé opice guerézy nebo i celé skupiny doposud nikdy nechovaných ryb, obojživelníků, plazů, zástupci hmyzu či dalších bezobratlých. To vše bude doplněno moderním sociálním zařízením pro návštěvníky, restaurací i interaktivními vzdělávacími prvky a dětským hracím koutkem. Tento záměr již získal podporu zastupitelstva našeho města a jeho výsledkem je i zařazení projektu do Integrovaného plánu rozvoje města, díky kterému bude možné projekt i realizovat.

Návrat orla skalního (*Aquila chrysaetos*) do Moravskoslezských Beskyd – 3. rok projektu

Cílem projektu, který doposud velmi úspěšně probíhá již třetím rokem, je obnovení hnízdní populace orla skalního v Beskydech, resp. České republice. Je realizován Základní organizací ČSOP v Novém Jičíně – Záchranou stanicí pro volně žijící živočichy a střediskem ekologické výchovy v Bartošovicích na Moravě v úzké spolupráci se Zoo Ostrava. Dalšími partnery projektu jsou Správa Chráněné krajinné oblasti Beskydy, Lesy ČR s.p. – Lesní správa ve Frenštátě pod Radhoštěm a zejména Štátná ochrana přírody Slovenské republiky. Participují na něm i další přední čeští odborníci.

Projekt předpokládá v průběhu 5 let, 2006 až 2010, vypustit každý rok 3-5 mláďat, celkem tedy 15 až 25 mláďat orlů skalních. Orel skalní v ČR hnízdil prokazatelně ještě na přelomu 19. a 20. století. Jeho populace však byla člověkem postupně zlikvidována. Tuto skutečnost dokládá řada archivních materiálů.

Do stanice v Bartošovicích bylo zatím, ve spolupráci se Štátnou ochranou přírody, přivezeno celkem 13 mláďat. Vždy a výhradně se jedná o mladší a slabší ze dvou mláďat na hnízdě, které nemá šanci v přírodě přežít déle než 14 dní. Během této doby bývá usmrcen a pořízen starším a silnějším sourozencem. Tento jev, zvaný kainismus, je typický pro karpatskou populaci orla skalního. Dva orli (z toho jedno malé mládě) sice v průběhu projektu už uhynuli, ale selekce v přírodě z hnízda vylétlých mláďat by byla nepochybně mnohem vyšší. Takže dosavadní výsledky prvních 3 let jsou nesmírně pozitivní a příznivé. Právě a jen díky tomuto projektu krouží už dnes 11 majestátních orlů nejen nad nedalekými Beskydami. Vše nasvědčuje tomu, že bude-li projekt pokračovat, pak je obnovení hnízdní populace orla skalního (minimálně v Beskydech) jen otázkou poměrně krátkého času.

Novinky u slonů

Letos na jaře se naše sloní skupina rozrostla o nové slony. Ke stávajícím slonicím Suseele (47 let) a Jumbo (37 let) přibýly 2 samičky ze zoologické zahrady v Belfastu – matka Johti (41 let) a její dcera Vishesh (11 let). Z chovatelského hlediska je cenná zejména Vishesh, neboť by mohla být potenciální matkou příštích mláďat. Ale i Johti by ještě mohla na svět přivést další mláďata, protože již několik mláďat porodila a odchovávala. Zabřeze-li totiž sloní samice nejpozději do 13 – 20 let věku, je schopna родit třeba i v 50 letech. Momentálně tedy čítá naše sloní stádo 4 samice.

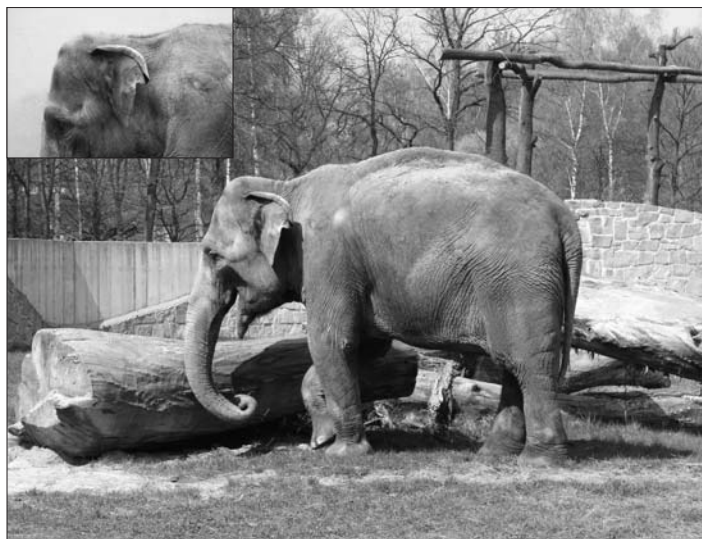
Sloni patří mezi typická společenská zvířata. Ve volné přírodě žijí v rodinách, které se mohou sdružovat i do větších stád. Tato uskupení jsou tvořena samicemi s mláďaty a vedena sociálně nejvýše postavenou samicí. Mladí samci žijí odděleně od samic a tvoří samostatné skupiny. Největší samci, kteří se rozmnožují, žijí samotářsky a připojují se k samičím skupinám pouze, pokud je některá ze samic v říji. Ve sloním stádu má každý jedinec podle svých schopností a zdatnosti své postavení a musí respektovat jedince výše postaveného. Samozřejmě se může hierarchie postupem času měnit a vůdčí samice může o své postavení přijít. To je často spojeno i se vzájemnými potyčkami.

Všechny tyto skutečnosti sloního života je třeba zohledňovat při chovu slonů v lidské péči, tak aby se slonům poskytl podmínky co možná nejvíce podobné těm

přírodním, což je důležité zejména pro jejich psychickou pohodu a dobrý zdravotní stav. S tím rovněž souvisí podoba staveb určených k chovu slonů. Sloni v Zoo Ostrava mají k dispozici nový pavilon, otevřený v r. 2004, postavený podle přísných standardů současného chovu zvířat. Má oddělené prostory pro „samotářského“ samce i skupinu samic. Celkem v něm může přebývat až 5 slonů – 4 samice a 1 samec, příp. mláďata.

Proto jsme tedy usilovali o vytvoření početnější skupiny samic. Pak už bude chybět „jen“ dovést geneticky vhodného sloního samce. Jednání v této věci již probíhají a, pokud všechno dobře dopadne, měl by do naší zoo dorazit na jaře příštího roku. A pak budeme doufat, že si zvířata budou sympatická, a my se dočkáme historicky prvního odchovaného slůněte v ČR.

Nově přichází slonice samozřejmě nebyly ihned po přivezení spojeny s našimi starousedlicemi. Všem předcházela poměrně dlouhý proces postupného seznamování. Spojování samic se samozřejmě neobešlo bez nutných šarvátek, při kterých si vyjasňovaly své pozice v rámci hierarchie ve stádě. Vůdčí roli převzala nová samice Johti. Jednu z původních slonic, Jumbo, se nám doposud nepodařilo do skupiny zařadit, protože se nechtěla dominantní samicí podřizovat. To vedlo k nepřijemným a tvrdým atakům ze strany vůdčí samice. Protože nový pavilon je zařízen na oddělování zvířat, Jumbo se momentálně drží samostatně. Situaci však musíme vyřešit nejpozději do příchodu sloního samce.

Jobti

Vishesh

Zoo Ostrava pro školy

Zoologická zahrada Ostrava se vedle svého poslání „přispět k biologické rozmanitosti“ věnuje aktivně i vzdělávací a výchovné činnosti v rámci environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty (EVVO). Výukové centrum nacházející se v centru zoo se dvěma učebnami poskytuje pro realizaci široké škály výukových programů, soutěží, přednášek a dalších aktivit nejen pro školní mládež všech věkových kategorií, ale také pro širokou veřejnost, a to v průběhu celého roku.

Nové výukové programy

S novým školním rokem rozšířila ostravská zoologická zahrada programovou nabídku o tři nové výukové programy:

- **Les všemi smysly** – interaktivní program s přírodninami pro žáky 3.-5. tříd probíhající za příznivého počasí v lesních partiích areálu zoo zaměřený na smyslové vnímání dětí
- **Plazi** – program pro žáky 6.-9. tříd v učebně výukového centra zoo, charakteristika skupiny, včetně ukázek zástupců plazích skupin, vyvrácení některých nepravd a mýtů
- **Etologie** – program pro studenty středních škol a gymnázií o chování zvířat, o životě zvířat v zoo, o programu „enrichment“, tj. obohacování života zvířat chovaných v lidské péči

Šimpanz u modelu termitišť

Informace o dalších programech a výukových aktivitách najdete na internetových stránkách www.zoo-ostrava.cz v sekci „výuka a soutěže“.

Bourání starých objektů

Během roku se nejen stavěly nové expozice, ale proběhly také demolicí některých starých a již zcela nevhodných objektů pocházejících ze 60. a 70. let minulého století, např. bývalé letní restaurace, staré klece pro medvědy kodiaky, které naposledy obývaly pumy a po nich pak kondori, nebo malé voliéry ptáků na začátku návštěvnické trasy. Díky těmto demolicím získala zoo potřebné prostory pro nové stavby.

V sousedství s výběhem pro siky vietnamské vyrostle v závislosti na získání finančních prostředků nový komplex návštěvnického centra spojeného s restaurací. Důvod je jednoduchý – právě moderní celoroční stravovací zařízení v ostravské zahradě zoufale chybí a naši návštěvníci tuto skutečnost stále častěji kritizují. Vždyť v nedaleké Zoo Zlín mají restaurace hned 4, v prostorově mnohem menší Plzni 2. Ostravská zahrada je dnes poslední ze všech 15 českých zahrad, která dodnes žádnou restauraci nemá, a proto se pochopitelně snažíme tento handicap co nejdříve napravit.

Konference pro učitele

V prosinci loňského roku se uskutečnila konference „**Podíl zoologických zahrad při environmentální výchově, vzdělávání a osvětě**“ určená ředitelům škol a školských zařízení, koordinátorům environmentální výchovy, vyučujícím přírodovědně zaměřených předmětů, vedoucím přírodovědných kroužků a dalším zájemcům. Jejím cílem bylo poukázat na poslání moderních zoologických zahrad a jejich přínos k biologické rozmanitosti, zdůraznit osvětovou a vzdělávací úlohu zahrad v souvislosti s EVVO a v neposlední řadě prezentovat konkrétní možnosti spolupráce školských a dalších vzdělávacích či volnočasových zařízení se Zoo Ostrava. Kromě pracovníků Zoo Ostrava přednesli svůj příspěvek také zástupci Ministerstva životního prostředí, Krajského úřadu Moravskoslezského kraje, Zoo Praha, ČSOP a dalších organizací. Realizaci konference finančně podpořilo Ministerstvo životního prostředí ČR. **V letošním roce se 4. prosince uskuteční 2. ročník konference.**

Přednáškový cyklus „Novinky ze světa zoologie“

Již 3. rokem probíhá ve výukovém centru zoo cyklus populárně-vědeckých přednášek z oblasti zoologie, ekologie, ochrany přírody apod. Přednášky se konají každou první středu v měsíci od 16 hod a jsou určeny nejen studentům a odborníkům v dané oblasti, ale také široké veřejnosti, příp. pro rozšíření výuky studentů středních škol, např. v rámci odborných seminářů. Vstup na přednášky je zdarma.

Kontakty:

www.zoo-ostrava.cz, sekce „výuka a soutěže“

tel.: 596 241 269

email: vyuka@zoo-ostrava.cz

Zbořená restaurace

Budoucí návštěvnické centrum

Děkujeme, že nám pomáháte!

Děkujeme Všem malým i velkým dárcům, kteří přispívají na chov zvířat a rozvoj naší zoologické zahrady. Vaší podpory si velmi vážíme!

Seznam sponzorů Zoo Ostrava v období od 1. 1. 2008 - 30. 9. 2008

Agentura Cool • Andrašková Jana, Mšené - lázně • AR CARS s.r.o., Třanovice • ArcelorMittal Ostrava a.s. • Auto Heller, s.r.o. • Auto Novotný, s.r.o. • Baran Pavel, Opava • Bárt Kamil, Ostrava • Beupereová Sabrina, Krnov • Beránek Petr a Kaňová Kristýna, Trojanovice • Berková Zuzana a Šustr Martin Ing., Brno • Berni Eva a Vladimír • Bernold s.r.o. • Boháčková Eva, Ostrava • Bosák Robert, Ostrava • Burgár Milan, Příbor • Čerevka Zdeněk, Opava • Černá Eva, Broumov • ČEZ, a.s. • Deltablok s.r.o., Ostrava • Dulanská Zuzana, Ústí nad Labem • Erben Radek, Ostrava • Fabičovicová Jana a Smolíková Olga, Frýdek-Místek • Ferencová Blanka, Brušperk • Fojtík Michal, Ostrava • Foto Morava Kopřivnice • Gajdošíkovi Klárka a Jeňula, Čeladná • Galář Jan Mgr., Ostrava • Goodwill - vyšší odborná škola, s.r.o., Frýdek-Místek • Graclíková Hanka, Opava • Grossmann • Grüllingová Eliška, Ostrava • Gupta Brij Mohan, Frýdek-Místek • Gymnázium F. Živného, Bohumín • Gymnázium Hladnovská 35, Slezská Ostrava • Gymnázium Komenského, Havířov - Město • Gymnázium Volgogradská 6a, Ostrava-Zábřeh • Hájkovi Kamila a Mirek, Ostrava • Halfar Jan a Dubová Kateřina, Opava • Hapkovy Veronika a Věra, Karviná - Mizerov • Harley-Davidson Club Ostrava o.s. • Harok Martin, Ostrava • Heroldovi Gabriela, Václav a Vendula, Petřvald • Hitrádio Orion • Hranický Oldřich • Hrib Jiří, Ostrava • Hribová Marie, Ostrava • Hrubá Věra, Ostrava • Hudečková Martina, Ostrava • Chalupa Jaromír Ing., Ostrava • IL Models • Ivan Radek, Ostrava • Jakešová Zoja, Třinec • Janáková Daniela Ing., Ostrava • Janhuba Lubomír • Javůrková Soňa, Šenov • Jonderková Martina, Ostrava • Jordánek David, Český Těšín • Juchelka Evžen, Ostrava • Juřicovi Michaela a Daniel, Hranice • Kapela Camara • Kapela Dobrá poloha • Kapela Sakumprásk • Kapsia David, Frýdek-Místek • Kastnerová Eva, Havířov • Kocurková Kamila • Kolářová Anežka, Havířov • Kolektiv II. oddělení pohotovostního pořádkového odboru městského ředitelství PČR Ostrava • Konarští Šarlota a Boleslav, Orlová • Koňářk Martin • Kozlovská Svatava, Ostrava • Krajský soud v Ostravě • Krevní centrum Fakultní nemocnice Ostrava • Kunčíková Jana • Kurkovi Pavla a Jan, Ostrava • Kvados a.s. • Lipka Petr, Ostrava • Lipková Kateřina, Ostrava • Liška Jiří, Praha • Liška Štefan, Praha • Logojdová Marie, Ostrava • Lojkovi Andrea a Ondrášek, Ostrava • Magerovi Radoslav, Jitka a Ellen, Ostrava • Máchová Iva • Maštalířovi, Mosty u Jablunkova • Matějkovi a Honzík • Mendelovo gymnázium Opava, třída 4.A • Mičkoví Alexandra a Václav, Hrabyně • Mičovský Emil • Mihoková Monika, Ostrava • Mižoch Lukáš, Ostrava • Mocková Kateřina • MŠ Dobroslavice, Slezská 23/41, Dobroslavice, 747 94 • MŠ Obecní 698, Albrechtice u Českého Těšína, 735 43 • MŠ Staňkova 2, Ostrava-Výškovice • Mynářová Zuzana, Petřvald • Nadace ČEZ • Nadace OKD • Nedbálková Jana, Ostrava • Nedbálková Veronika, Ostrava • Nestlé zmrzlina ČR, s.r.o. • Nováček René • Novák Jakub • Novák Jiří • Nové byty Ostrava s.r.o. • Oddělení systémové podpory Fakultní nemocnice v Ostravě • OGAR • Okresní soud Ostrava • Olesz Rostislav, Ostrava • Ostravák s partyju 1234 • Pavlíková Alexandra, Opava • Petková Milena, Nový Jičín • Petrová Zuzana, Frýdlant nad Ostravicí • Plachá Alena, Ostrava • Plzeňský Prazdroj, a.s. • Polák Petr Dr., Ostrava • Profitem Group, s.r.o. • Překladatelský servis Skřivánek, s.r.o. • Raida Lukáš Mgr., Ostrava • Rakovi Zuzana a Jonáš, Ostrava • Ratimorská Lucie, Opava • Restlová Monika, Ostrava • Revírní bratrská pokladna, zdravotní pojišťovna • Romanidisovi Honza, Karla a Standa, Dobrá u Frýdku-Mítku • Rybářovy Petra a Lucie, Havířov • Řecká obec Ostrava • Sdružení pěstounů v Ostravě • Severomoravská plynárenská, a.s. • Skurka Šimon, Mořkov • Slámová Alena Ing., Brno • Sommerová Niki, Opava • SOŠ a SOU dopravní, Moravská 2/964, Ostrava-Vítkovice • SPŠCH akademika Heyrovského a Gymnázium, Středoškolská 1, Ostrava • Stanišová Barbara, Ostrava • Stodůlková Hanka, Ostrava • Stonawská Hanička, Český Těšín • Středoevropská asociace přátel zoo (CEAF ZOO) • Susnová Jana, Havířov • Svačinová Eva, Opava • Světlíková Andrea, Hlučín • Sysala Ivo, Janovice • Sysala Ivo, Janovice • Systém Commerce s.r.o., Opava • Šarišská Růžena MUDr., Ostrava • Šíma Michal, Ostrava • Šindlerová Lenka, Frýdek-Místek • Širocí Svatava a Petr, Průhonice u Prahy • Šmíra - Print, s.r.o. • Šosták Jan, Ostrava • Šproch Zdeněk, Bílovec • Štěpánová Klára, Moravský Krumlov • Šterba Jiří, Ostrava • Šuráňovi, Ostrava • Švančarová Jana, Kravaře • Thiel Milan • Tobola Jiří - XT Servis, Šenov • Tögel Tomáš, Orlová - Lutyně • Turoňová Renáta Mgr., Třinec • Vaisarová Kateřina, Ostrava • Válkovi Jana, Katka a Lukáš, Petřvald • Veselí Lucie a Marek, Opava • Vítkovice Tours, s.r.o. • Vítkovické slévárny, s.r.o. • Vličinské Jitka a Eliška, Ostrava • Vokurka Michal, Praha • Volná Soňa, Petřvald u Karviné • Vrchovští Petra a Petra, Havířov • Výchovný ústav, Slezská 23, Ostrava-Hrabůvka • Wichterlovo gymnázium, Čs. exilu 669, Ostrava - Poruba • Wildnerová Monika, Šenov • Wojnarovi Jana a Václav, Sedliště • Základní centrum společnosti GE MONEY v Ostravě-Hrabové • Zámecký golf club Kravaře • Zaměstnanci Grafton Recruitment Ostrava • Zdravotní pojišťovna Ministerstva vnitra ČR • Zemanová Eliška, Písek • ZŠ 17. listopadu 1225, Kopřivnice • ZŠ a MŠ A. Kučery 20, Ostrava-Hrabůvka • ZŠ a MŠ Baška 137 • ZŠ a MŠ Dětmárovice • ZŠ a MŠ Chlebovice • ZŠ a MŠ Ostrčilova 1, Ostrava • ZŠ a MŠ Palkovice • ZŠ a MŠ s polským jazykem vyučovacím, Nádražní 10, Třinec • ZŠ a MŠ St. Hadyny s polským jazykem vyučovacím, Bystřice 366 • ZŠ a MŠ T.G. Masaryka, Ostravská 658/28, Bílovec • ZŠ a MŠ V. Košare 121/6, Ostrava - Dubina • ZŠ Albrechtice, Školní 20 • ZŠ B. Dvorského 1, Ostrava-Bělský Les • ZŠ Cihelní 8, Hlučín - Rovniny • ZŠ Cihelní 8, Hlučín - Rovniny, třída 4.C • ZŠ Čs. Armády 1026, Bohumín • ZŠ Děhylov - Dobroslavice, Porubská 96/66 • ZŠ Dobrá 860 • ZŠ Gen. Píky 13A/2975, Ostrava • ZŠ Gorkého 1, Havířov - Město • ZŠ Jiřího z Poděbrad 3109, Frýdek-Místek • ZŠ K. Pokorného 1382, Ostrava-Poruba, třída 7.C • ZŠ Komenského 402, Frýdek-Místek • ZŠ Komenského 668, Ostrava-Poruba • ZŠ Kosmonautů 13, Ostrava - Zábřeh • ZŠ Kosmonautů 13, Ostrava - Zábřeh • ZŠ Kpt. Jasioka, Havířov - Prostřední Suchá • ZŠ M. Pujmanové 17, Havířov - Šumbark • ZŠ Moravská 29, Havířov - Šumbark • ZŠ Mořkov, Sportovní 258, Mořkov • ZŠ MUDr. E. Lukášové, Ostrava, třída 6.C • ZŠ Na Nábřeží, Havířov - Město • ZŠ Pohořská 8, Odry • ZŠ Porubská 831, Ostrava-Poruba • ZŠ Porubská 831, Ostrava-Poruba, třída 6.C • ZŠ pro žáky se spec. Vzděl. potřebami s.r.o., Aviatiků 462, Ostrava - Hrabůvka • ZŠ Slovenská 2936/61, Karviná - Hranice • ZŠ Školní 1600, Rychvald • ZŠ Školní 862, Orlová • ZŠ Školská 432, Karviná - Ráj • ZŠ T.G.Masaryka, Riegrova 13, Opava • ZŠ Trnkovecká 55, Ostrava-Radvanice • ZŠ U Lesa 713, Karviná - Ráj • ZŠ Vítkov, Komenského 754.

Zajímavé zvířecí přírůstky roce 2008

Rok 2008 byl v ostravské zoologické zahradě poměrně bohatý na mláďata. Nejen, že se jich narodilo velké množství, ale byla mezi nimi i mláďata velmi vzácná a chovatelsky vysoce ceněná. K těm nejvzácnějším patří bezesporu mládě lemura korunkatého a dvě samičky levhartů cejlonských.

Lemur korunkatý (*Eulemur coronatus*) je vzácný druh poloopice původem ze severu Madagaskaru, který je i vzácně chován v zoologických zahradách. Samec a samice mají výrazně odlišné zbarvení srsti. Historicky první mládě narozené nejen v rámci českých a slovenských zoo, ale i poprvé mimo Madagaskar, západní Evropu a USA, se narodilo 11. 4. 2008 a je to samička. Dostala jméno Malala, což v malgaštině znamená milovaná. Díky tomu, že se Zoo Ostrava jako první v ČR aktivně zapojila do ochrany přírody přímo na Madagaskaru prostřednictvím Asociace pro výzkum a ochranu lemuru (AEECL), mohli k nám její rodiče přijít bezplatně v rámci Evropského záchovného programu (EEP). Oba pocházejí z Francie. Lemuři v ostravské zoo obývají novou přírodní expozici se stromy na ostrově naproti výběhu žiraf.

Levhart cejlonský (*Panthera pardus kotiya*) je největší šelmou ostrova Cejlon (stát Srí Lanka). Přes svou obratnost a eleganci a přes svůj skrytý způsob života je tento poddruh kriticky ohrožen vyhoubením. Na Cejlonu jich přebývá asi 800. V naší zoo se levharty cejlonské podařilo rozmnožit po dlouhých 18 letech. Mláďata se narodila mladé samičce Mince, kterou jsme bezplatně získali v rámci Evropského záchovného programu (EEP) ze Zoo Arnhem, v r. 2007. Otcem je samec Dandelion, který pobývá v naší zoo od r. 2004 a pochází z francouzské Zoo Cerza. Úspěšnému odchovu mláďat předcházela práce s dovozem zvířat, která vytvoří harmonizující a rozmnožování schopný pár, což se dlouho nedařilo. Návštěvníci mohli mláďata poprvé vidět až po několika měsících. Jelikož je Minka prvoroďička, dopřáli jsme jí dostatek klidu v části pavilonu, která není návštěvníkům přístupná. Minka si celou dobu počínala jako vzorná máma a nyní už levhartí slečny běhají ve svém výběhu, obratně šplhají, skáčou a škádlí mámu. Zůstanou u ní až jeden a půl roku, podobně jako je tomu i v přírodě, kdy se mláďata učí od mámy postarat se v budoucnu sama o sebe. Návštěvníci tedy budou mít ještě nějaký čas možnost vzácná mláďata obdivovat v pavilonu šelem, resp. zvířat Indie a Cejlonu. Poté budou na doporučení koordinátora chovu levhartů cejlonských bezplatně převezeny do jiných zoologických zahrad, které jsou také zapojeny do záchovného programu, aby vytvořily nové chovné páry s nepřibuznými samci.

V roce 2008 se narodily i dvě tygří samičky

Mládě plameňáka kubánského

Mládě žirafy Rothschildovy

Mládě rysa kanadského

Malá Amazonie

Letošní podzim proběhne rekonstrukce vstupní části pavilonu papoušků, kde vznikne expozice Malá Amazonie. Tento název je více než výstižný, jelikož prostor není tak velký, jak bychom si možná představovali. Nicméně, oč je prostor menší, o to zajímavější zvířata zde představíme, samozřejmě z těch menších.

Obrovské plochy amazonského pralesa hostí přepestrou skladbu nejrůznějších tvorů, např. zde žijí nejmenší opice světa. Jde o skupinu tzv. „drápkatých opiček“ – odborně čeleď kosmanovití (*Callitricidae*), jejíž zástupci mají na prstech drápky místo nehtů. Ty jsou pro malé opičky při pohybu na stromech výhodnější – ploché nehty zůstaly jen na palcích. Opičím zástupcem v Malé Amazonii bude vzácný a ohrožený **tamarin pinčí** (*Saguinus oedipus*).

Velmi zajímavou a v Amazonii hojně zastoupenou skupinou zvířat jsou žaby. Mezi nimi prosluly svou jedovatostí drobné **dendrobátky** (2 - 5 cm). Prudký jed – batrachotoxin – vylučovaný z kožních žláz jim slouží především k ochraně před predátory. Indiáni do něj namáčejí hroty šípů používaných k lovu. Proto se dendrobátkám také říká „šípové žaby“. Tyto rovněž barevně zajímavé žabky také nebudou v Malé Amazonii chybět!

Zvířata sice nevelká, avšak na zástupce pavoukoviců obrovská, to jsou **sklípkani**. Patří k velmi starobylé skupině bezobratlých, která je známá již z karbonu (před 250-300 miliony let), jak dokládají fosilní nálezy. Tehdejší zástupci řádu *Xiphosura* dorůstali až 60 cm! Dnešní druhy jsou sotva poloviční, ti největší mají tělo velké asi 11 cm, i s končetinami dosahují až 30 cm: jsou tedy

Mládta rysa ostrovida

Kampaň na záchranu evropských šelem

Evropské šelmy se potýkají se dvěma hlavními problémy: na jedné straně jsou druhy, většinou velké, jejichž početnost klesá v důsledku ztráty či znehodnocení jejich životního prostoru za současného přímého pronásledování a hubení lidmi, na straně druhé jsou druhy, obvykle ty menší, jejichž početnost naopak stoupá natolik, že rozšiřují areál svého původního výskytu a dostávají se do častějšího střetu zájmů o životní prostor s lidmi. Náhle tak stojí tvář v tvář zakořeněnému strachu a nenávisť ze strany lidí, žijících v jejich blízkosti. A právě nepochopení přírody ze strany nás, „moudrých Evropanů“, stojí za většinou problémů. Vyhubili jsme na mnohých místech vrcholové predátory (medvědy, vlky, rysy, rosomáky), z čehož profitují některé malé šelmy, jako jsou lišky či kuny, které tak nemají přirozeného nepřitele. Z tohoto pohledu je situace ve většině evropských zemí horší, než v některých ekonomicky slabších zemích (nazývaných též rozvojové), kde je ochrana přírody na mnohem vyšší úrovni, a kde se velké šelmy vyskytují (např. Namibie, Keňa, Kostarika...).

Cílem kampaně na záchranu evropských šelem je tak především seznámení veřejnosti se způsoby, jak se s šelmami v evropské přírodě naučit žít. Pokud veřejnost pochopí a přijme přírodní zákonitosti, může být náprava porušené a nefungující vazby ve zbytkách evropské přírody úspěšná. Zatím je však situace alarmující. Mezi čtyři nejohroženějších savce Evropy patří čtyři druhy šelem! Zapojme se společně do kampaně a pokusme se tuto nepříznivou skutečnost změnit...

Více se dočtete na www.carnivorecampaign.eu

velcí asi jako jídelní talíř. Jejich potravou bývá hlavně hmyz. Větší zástupci se živí i menšími druhy obratlovců, jako jsou hlodavci, ptáci, ještěrky apod. Také sklípkani patří mezi jedovaté živočichy. Jejich jed je tvořen z části trávicími enzymy, z části toxiny. Používán je k obraně a lovu kořisti – sklípkani jej vstříkují při kousnutí chelicerami (klepítky) do rány. Síla a mechanismus účinku jedu se u jednotlivých druhů velice různí.

V neposlední řadě pak v Malé Amazonii představíme některé druhy z vodní říše. Poprvé v historii Zoo Ostrava budou návštěvníci moci spatřit zástupce třídy paryb. Tato starobylá skupina tvořená dodnes žijícími žraloky, rejnoky a chimérami obývá především moře a oceány. V Amazonii však žijí sladkovodní **trnuchy**, společně se známými druhy sladkovodních ryb, jako jsou např. neonky. Také trnuchy jsou jedovaté. Mají na horní straně ocásku trn, napojený na jedovou žlázu. Jed (batoidotoxin) však využívají výlučně pro obranu – v případě ohrožení je trnucha schopna zabodnout trn do oběti, vypustit jed a následně část trnu v oběti zanechat. Po čase se trn opět obnoví.

Přestože jsme se rozhodli představit vám právě dendrobátky, sklípkany a trnuchy, věříme, že z návštěvy Malé Amazonie nebudete odcházet otráveni, ale naopak novou expozici oceníte.

Přestavba vstupu do pavilonu papoušků přijde na 1,9 milionu korun, z čehož 1,5 milionu poskytla Nadace OKD. Zbývá část je hrazena převážně z příspěvku Statutárního města Ostrava.

Tamarin pinčí

Zoo Ostrava je členem významných a prestižních mezinárodních organizací:

EAZA Evropská asociace zoologických zahrad a akvárií
(*European Association of Zoos and Aquariums*)

WAZA Světová asociace zoologických zahrad a akvárií
(*World Association of Zoos and Aquariums*)

AEECL Asociace pro výzkum a ochranu lemuru

UCSZ Unie českých a slovenských zoologických zahrad

UCBZ Unie českých botanických zahrad

IZE Mezinárodní asociace výukových pracovníků
(*International Zoo Educators Association*)

EZE Evropská asociace výukových pracovníků
(*EAZAs Zooeducators*)